

Egyes harmadik országokból behozott bizonyos élelmiszerek aflatoxinnal való fertőződésük kockázata miatti ellenőrzések eljárási útmutatója

1. CÉL

Harmadik országból származó bizonyos élelmiszerek aflatoxinnal való fertőződésük kockázata miatti behozatalról és hatósági ellenőrzéséről szóló 1152/2009/EK rendelet (és annak 274/2012/EU végrehajtási rendelet) szereplő termékek ellenőrzése.

http://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/elelmiszer_takarmanybiztonsag/jogszabalyok/hazajogszabalyok/elelm_jogsz.html

2. HATÁSKÖR ÉS ÉRINTETT SZÁLLÍTMÁNYOK

Az eljárás alapja bizonyos harmadik országból behozott élelmiszerek, illetve az azokból készült feldolgozott és összetett élelmiszerek behozatalára és hatósági ellenőrzések végrehajtására vonatkozó jogszabály, valamint a jelen útmutató.

2012. november 5-én megtartott egyeztető megbeszélés alapján a NÉBIH NTAI, a NÉBIH ÉTBI és a NÉBIH ÁÁI közötti feladatmegosztás szerint - a bizonyos nem állati eredetű élelmiszerek és takarmányok behozataláról és fokozott hatósági ellenőrzéséről szóló 141/2011. (XII. 23.) VM rendeletben (továbbiakban: 141/2011. VM rendelet) foglalt uniós bizottsági rendeletek és határozatok kapcsán - a **feladat felelőse** és összefogója a **NÉBIH NTAI**.

A 1152/2009/EK rendelet az alábbi linken érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:313:0040:0049:HU:PDF>

Illetve módosítása a 274/2012/EU végrehajtási rendelet, az alábbi oldalon található:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:090:0014:0016:HU:PDF>

Az eljárást a magyarországi beléptetés és az azt követő intézkedések során kell alkalmazni az országhatáron belépő **valamennyi, harmadik országból származó vagy ott feladott a 1152/2009/EK rendelet és annak hatályos módosításában** felsorolt **szállítmányok** ellenőrzése során.

3. KIJELÖLT BEHOZATALI HELYEK

„Beléptetés”: a behozatal, és az áruknak a 2913/92/EGK rendelet 4. cikke (16) bekezdésének b)–f) pontjában említett vámeljárássok alá vonása, illetve vámszabad területre vagy vámszabad raktárba való beléptetése.

„**Behozatal**”: takarmányok vagy élelmiszerek szabad forgalomba bocsátása, vagy takarmányoknak és élelmiszereknek a 2913/92/EGK rendelet 79. cikke szerinti történő szabad forgalomba bocsátására irányuló szándék a 882/2004/EK rendelet I. mellékletben említett valamely területen.

„**Behozatali hely**”: a beléptetési hely, illetve a Magyarországra behozott termékek esetében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megyei vám és pénzügyőri igazgatósága.

„**Beléptetési hely**”: a 2009. szeptember 28-i 2009/821/EK bizottsági határozatban és a növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendeletben felsorolt határállomások.

„**Szállítmány**”: azonos osztályú vagy megnevezésű, ugyanazzal az okmánnyal (okmányokkal) ellátott, ugyanazon szállítóeszközön szállított rizstermék.

„**Kijelölt behozatali helyek**”: az illetékes hatóság által kijelölt bármely olyan hely, melyen keresztül a 1152/2009/EK rendelet 1. cikkében említett élelmiszerek behozhatók a Közösségbe.

„**Kijelölt beléptetési hely**”: a 882/2004/EK rendelet 17. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdésében meghatározott, a hivatkozott rendelet I. mellékletében említett területek egyikére történő beléptetés helye; tengeri úton érkező szállítmány esetében, amelyet egy másik tagállam kikötőjébe történő továbbszállítás céljából kirakodnak, majd egy másik hajóra átrakodnak, az utóbbi kikötő minősül kijelölt beléptetési helynek.

Kijelölt beléptetési helyként a 141/2011. (XII. 23.) VM rendelethez alapján a jóváhagyott állat-egészségügyi határállomások listájának összeállításáról, a Bizottság állat-egészségügyi szakértői által végzett ellenőrzésekre vonatkozó egyes szabályok megállapításáról és a TRACES állat-egészségügyi egységeinek meghatározásáról szóló 2009/821/EK bizottsági határozatban **szereplő magyarországi jóváhagyott, a növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendeletben felsorolt növényegészségügyi határállomások kerültek kijelölésre.**

A 1152/2009/EK és a 274/2012/EU rendeletekben felsorolt szállítmányok kizárólag kijelölt beléptetési helyeken léphetnek be az országba.

Növényegészségügyi határállomások jegyzéke (7/2001. (I.17.) FVM rendelet alapján):

Határszakaszok	Megye	Határátkelő	Vizsgálóhely	Nyitva tartás	
				heti (nap)	napi (h)
Ukrajna	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Záhony	közút	7	0-24
		Eperjeske	vasút	7	0-24
Szerbia	Csongrád	Röszke	közút	7	0-24
	Bács-Kiskun	Kelebia	vasút	5 (H-P)	8-16
Horvátország	Baranya	Mohács	hajó	5 (H-P)	8-16
	Somogy	Gyékényes	vasút	5 (H-P)	8-16
	Zala	Letenye	közút	5 (H-P)	8-16

Belső	Budapest	Liszt Ferenc repülőtér	légi	5 (H-P)	8-20
		MVCSV Posta	posta	5 (H-P)	8-16 (H-CS) 8-13 (P)

Az első beléptetési helyek a következő linken érhetők el:

http://ec.europa.eu/food/food/controls/increased_checks/docs/DPEs_hungary_en.pdf

4. ELJÁRÁS

Szükséges okmányok:

- **Mintavétel és vizsgálat eredményeit** tartalmazó dokumentum;
- Érvényes (kiállítását számítva legfeljebb 4 hónap) **Egészségügyi Bizonyítvány** (lásd a jelen útmutató I. sz. melléklet)
- **Közös Beléptetési Okmány** (továbbiakban: KBO)

Amennyiben ezen okmányok valamelyike hiányzik, vagy az érvényességi ideje lejárt a szállítmány nem léphet be az Európai Unió területére, visszaküldésre kell, hogy kerüljön a feladó országba.

Származási ország	Egészségügyi bizonyítvány hitelesítésére jogosult hatóság
Brazília	Ministério da Agricultura, Pecuária e Abastecimento (MAPA)
Kína	Kínai Népköztársaság Be- és Kiléptetési Ellenőrzések és Karantén Állami Igazgatósága (State Administration for Entry-Exit inspection and Quarantine)
Egyiptom	Egyiptomi Mezőgazdasági Minisztérium (Egyptian Ministry of Agriculture)
Irán	Iráni Egészségügyi Minisztérium (Iranian Ministry of Health)
Törökország	Török Köztársaság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési minisztériumának Védelmi és Ellenőrzési Főigazgatósága (General Directorate of Protection and Control of the ministry of Agriculture and Rural Affairs)
Amerikai Egyesült Államok	Amerikai Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma (United States of Agriculture – USDA)

„**Közös Beléptetési Okmány (KBO)**”: az élelmiszer- és takarmányipari vállalkozó vagy képviselője által kitöltendő okmány, amelyen az illetékes hatóság igazolja a hatósági ellenőrzés elvégzését.

A 1152/2009/EK rendelet értelmében az élelmiszer-ipari vállalkozók vagy képviselőik előzetesen értesítik az első beléptetési helyen működő illetékes hatóságot az Európai Unió területéről kívülről érkező vagy ott feladott a rendeletben felsorolt szállítmányok fizikai megérkezésének várható napjáról és időpontjáról, valamint a szállítmány jellegéről. Ennek érdekében **a KBO I. részét kitöltve megküldik az illetékes hatóság részére a szállítmány fizikai megérkezése előtt legalább egy munkanappal.**

Az érintett szállítmányok belépésre történő jelentkezésekor a szükséges vizsgálatok elvégzéséig **a vámhatóság feltartóztatja a szállítmányokat. A 141/2011. (XII. 23.) VM rendelete 4. § a) pontja** alapján a **zöldség, gyümölcs** és egyéb feldolgozatlan **növényi élelmiszer** esetében a megyei kormányhivatal **növény- és talajvédelmi igazgatósága**, míg b) pontja értelmében **feldolgozott élelmiszer** esetében a **megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága, és a járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal** az illetékes hatóság.

A helyben kialakult gyakorlat szerint a vámhatóság a vizsgálat köteles termék jellegének ismeretében értesíti a határállomási növény-egészségügyi hatóságot. A növény-egészségügyi határállomás feldolgozott élelmiszer esetében értesíti az állategészségügyi határállomást, amely elvégzi a vizsgálatot (beleértve a mintavételt is) és az eredményről tájékoztatást küld a növény-egészségügyi határállomásnak.

A bizonyos nem állati eredetű élelmiszerek és takarmányok behozataláról és fokozott hatósági ellenőrzéséről szóló 141/2011. (XII. 23.) VM rendelet alapján a 1152/2009/EK **rendelet mellékletében szereplő termékekből készült összetett termékek feldolgozott élelmiszerek:**

A rendelet mellékletében szereplő többi termék feldolgozatlan növényi élelmiszer.

„Okmány- vagy iratellenőrzés”: a szállítmányt kísérő kereskedelmi okmányok, illetve adott esetben a takarmány- vagy élelmiszerjog által előírt dokumentumok vizsgálata.

„Azonossági vizsgálat”: szemrevételezéses ellenőrzés annak megállapítására, hogy a szállítmányt kísérő bizonyítványok vagy egyéb okmányok megegyeznek-e a szállítmány címkéjével és tartalmával.

„Fizikai ellenőrzés”: magának a takarmánynak vagy élelmiszernek az ellenőrzése, amely magában foglalhatja a szállítóeszköz, a csomagolás, a címkézés és a hőmérséklet ellenőrzését, az elemzések és laboratóriumi vizsgálatok céljára történő mintavételt és bármely egyéb ellenőrzést, amely a takarmány- vagy élelmiszerjog betartásának felülvizsgálatához szükséges.

A 1152/2009/EK rendelet 7. cikke alapján **az illetékes határállomási növény-egészségügyi illetve állategészségügyi hatóságnak** az alábbi ellenőrzéseket kell elvégeznie:

I. Okmányellenőrzés: A 1152/2009/EK rendelet 7. cikk (2) bekezdése alapján **valamennyi szállítmány esetében el kell végezni.** Az okmányellenőrzés során a mintavételi és vizsgálati eredményeket valamint az egészségügyi bizonyítvány (*lásd: I. sz. melléklet*) érvényességét kell ellenőrizni.

II. Azonosságvizsgálat és fizikai ellenőrzés: A 1152/2009/EK rendelet 7. cikk (4) bekezdése alapján, az (5) bekezdésben jelzett gyakorisággal, és a 401/2006/EK rendelet valamint a 178/2010/EU rendelet mintavételi és elemzési módszerek segítségével azonosságvizsgálatot és fizikai ellenőrzést kell végezni.

A **401/2006/EK** rendelete az alábbi linken érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:070:0012:0034:HU:PDF>

A **178/2010/EU** rendelet az alábbi linken olvasható:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:052:0032:0043:HU:PDF>

Bizottság által kiadott útmutató az illetékes hatóságok számára az aflatoxinokról szóló Uniós jogszabályok betartásának ellenőrzéséhez:

http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/guidance-2010_hu.pdf

5. MINTAVÉTEL

Fogalom meghatározások:

„**Tétel**”: egy takarmány- vagy élelmiszer cikk azonosítható, egyszerre szállított mennyisége, amelyről a hatósági ellenőr megállapította, hogy származás, fajta, csomagolástípus, csomagoló, feladó, jelölések stb. szempontjából közös jellemzőkkel bír;

„**Altétel**”: egy nagyobb tétel mintavételre kijelölt része, és minden altételnek fizikailag elkülönítettnek és azonosíthatónak kell lennie;

„**Részminta**”: a tétel vagy az altétel egy adott helyéről vett anyagmennyiség;

„**Egyesített minta**”: a tételből vagy altételből vett összes részminta együttese;

„**Laboratóriumi minta**”: a laboratóriumi elemzés tárgyát képező minta.

Mintavételt az alábbi jogszabályok alapján kell elvégezni:

Veszély	Érintett termék	Rendelet száma
mikotoxin	<ul style="list-style-type: none"> szárított gyümölcs, mogyoró, diófélék	401/2006/EK rendelet
mikotoxin	<ul style="list-style-type: none"> szárított füge, földimogyoró, olajos magvak, sárgabarackmag, héjas gyümölcsűek	178/2010/EU rendelet

A mintavételből származó összes elemi mintát be kell küldeni a vizsgáló laboratóriumba, amely a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően készíti elő a mintát, és képi a redukált és végső mintákat (152/2009/EK rendelet szerint) illetve az ellenőrzési, kereskedelmi (érdekvédelmi) és összehasonlítási (szakértői) célokra szolgáló párhuzamos mintákat (401/2006/EK rendelet szerint).

6. MIKOTOXIN VIZSGÁLATOT VÉGZŐ LABORATÓRIUMOK

- NÉBIH Élelmiszer Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium
(1095 Budapest, Mester utca 81) – Dunántúli és Duna-Tisza közti Kormány Hivatalok
- Debreceni Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium
(4030 Debrecen, Diószegi út 30.) – Tiszántúli Kormány Hivatalok

A mintavételt követő laboratóriumi vizsgálatot a lehető legrövidebb idő alatt el kell végezni és az eredményközlőt haladéktalanul meg kell küldeni a mintavételt végző illetékes növény-egészségügyi illetve állategészségügyi hatóságnak.

7. SZÁLLÍTMÁNYOK MEGOSZTÁSA

A 1152/2009/EK rendelet 8. cikke alapján a szállítmányok nem oszthatók meg a fokozott hatósági ellenőrzés befejezéséig, valamint mindaddig, amíg az illetékes hatóság intézkedését követően ki nem töltötte a KBO-t. A szállítmány ezt követő megosztása esetén szabad forgalomba bocsátásig a szállítmány minden egyes részét a KBO egy hitelesített másolati példányának kell kísérnie.

8. AZ ILLETÉKES NÖVÉNY-EGÉSZSÉGÜGYI ILLETVE ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI HATÓSÁG ÁLTAL TETT INTÉZKEDÉSEK

Amennyiben az okmányellenőrzés, az azonosság vizsgálat és fizikai ellenőrzés eredménye megfelelő, a szállítmány szabad forgalomba bocsátható az unión belül. Az árut a vámolást követően minden esetben a KBO eredeti példánya kíséri.

Amennyiben a hatósági vizsgálat és mintavétel eredménye nem megfelelő, a szállítmányt úgy kell tekinteni, hogy az nem felel meg a 1152/2009/EK rendelet foglalt előírásoknak. A KBO vonatkozó részének kitöltésével a vámhatóságot is értesíteni kell. A mintavevő hatóság a nem megfelelő tétel esetében további intézkedés meghozataláig zárolja a szállítmányt. A döntés lehet a szállítmány megsemmisítése, különleges kezelése, visszaküldése harmadik országba, illetve, ha sem emberi, sem állati szervezetre nem jelent veszélyt az eredeti rendeltetéstől eltérően is felhasználható.

RASSF értesítés a Bizottság és a tagállamok részére (KÖTELEZŐ!)

A mintavevő hatóság a megyei kormányhivatalon keresztül haladéktalanul RASSF riasztást küld a NÉBIH részére, aki gondoskodik a Bizottság részére történő eljuttatásról.

9. KÖLTSÉGEK

A 1152/2009/EK rendelet 10. cikke alapján a felmerülő költségeket a **szállítmányért felelős élelmiszer-ipari vállalkozó fizeti meg.**

A vizsgálat költségeiről a vidékfejlesztési miniszter **63/2012. (VII. 2.) VM** rendelete a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, valamint a megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szervei előtt kezdeményezett eljárásokban fizetendő **igazgatási szolgáltatási díjak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási díj fizetésének szabályairól szóló rendelet ad tájékoztatást.**

A laboratóriumi vizsgálatok díjait a NÉBIH elnökének 1/2013. számú utasítása tartalmazza.

10. JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG

Az **állategészségügyi határállomás** a végzett vizsgálatokról és a vizsgálat eredményről tájékoztatást küld az **növény-egészségügyi határállomásnak.** (TRACES rendszer bevezetését követően módosítása várható).

A mintavétel helye szerint illetékes Megyei Kormányhivatal **Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága** jelenti a szállítmányokat és a vizsgálati eredményeket a **NÉBIH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezetvédelmi Igazgatóság** Növényi Termék Ellenőrzési Osztálya részére, elektronikusan szerkeszthető formában **minden héten hétfőn 10 óráig**. Amennyiben nem volt szállítmány az adott héten, azt nem kell jelenteni. A beérkező jelentéseket az NÉBIH NTAI NTEO összesíti és az adott év negyedéves vizsgálatáról elektronikusan formában jelentést küld a **Bizottságnak**, továbbá a **NÉBIH Élelmiszerbiztonsági Kockázatértékelési Igazgatósága** részére.

ELOSZTÁSI LISTA

1. NÉBIH ÁÁI
2. NÉBIH ÉTbI
3. NÉBIH NTAI
4. NÉBIH ÉKI
5. Valamennyi Megyei Kormányhivatal ÉbÁI
6. Valamennyi Megyei Kormányhivatal NTI
7. VM
8. NAV vámszervei

I. Melléklet

Egészségügyi bizonyítvány az alábbi terméknek az Európai Közösségbe történő behozatalához:

..... (*)

Szállítvány kód száma: ..... Bizonyítvány száma: .....

Az egyes harmadik országokból behozott bizonyos élelmiszerekre az aflatoxinnal való fertőződésük kockázata miatt vonatkozó különleges feltételek megállapításáról és a 2006/504/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló NNN/2009/EK bizottsági rendelet rendelkezései szerint, ...

.....

..... (a 4. cikk (1) bekezdésében említett illetékes hatóság)

IGAZOLJA, hogy .....

..... (az 1. cikkben említett élelmiszerek)

szállítvány, összetétele: .....

.....

..... (szállítvány megnevezése, termék, csomagok száma és típusa, bruttó vagy nettó tömeg),

berakodási hely: ..... (berakodás helye),

a berakodást végezte: ..... (szállítványozó megnevezése),

rendeltetési hely: ..... (rendeltetési hely és ország),

származási létesítmény: .....

..... (a létesítmény neve és címe)

gyártására, válogatására, kezelésére, feldolgozására, csomagolására, valamint szállítására megfelelő higiéniai körülmények között került sor.

E szállítványból a 401/2006/EK bizottsági rendeletnek megfelelően ...-án/-én (dátum) mintát vettek, amelyet laboratóriumi vizsgálatnak vetettek alá .....-án/-én (dátum)

a .....-ban/-ben (laboratórium megnevezése),

az aflatoxin B1 és az összes aflatoxin koncentrációjának meghatározása céljából. A mintavétel, az alkalmazott elemzési módszerek és valamennyi eredmény részletes leírása mellékelve.

Ez a bizonyítvány .....-ig érvényes.

Kiállítva .....-ban/-ben, ...-án/-én.

Bélyegző és aláírás a 4. cikk (1) bekezdésében említett illetékes hatóság meghatalmazott képviselője